

Received/Geliş: 25.06.2016///Accepted/Kabul: 25.04..2017

TÜRKÇE DERSLERİNDE AKILLI TAHTA İLE YAPILAN KONUŞMA BECERİSİ ETKİNLİKLERİNİN ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

Yrd.Doç.Dr. Oğuzhan SEVİM

Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, oguzhan-sevim@windowslive.com

Okt. M. Fatih SAYIR

Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesi, fatihsayir80@hotmail.com

ÖZ

Bu çalışmanın amacı Türkçe derslerinde akıllı tahta ile yapılan konuşma becerisi etkinliklerinin öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre incelenmesidir. Çalışmanın yöntemi keşfetmeye dayalı durum çalışmasıdır. Araştırma verilerinin toplanmasında görüşme formları kullanılmış ve elde edilen veriler betimsel analiz tekniğiyle analiz edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Muş merkezde bulunan dört ortaokuldan 20 öğretmen ve 100 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın sonunda öğretmenlerin akıllı tahta kullanımının faydalı olduğuna inandıkları ve yaptıkları konuşma becerisi etkinliklerin öğrencileri tarafından beğenildiğini gözlemledikleri; öğrencilerin ise akıllı tahta kullanımına karşı olumlu tutumları olduğu ve yapılan konuşma becerisi etkinliklerinin kendilerini ifade etmede katkıda bulunduğunu düşündükleri tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Akıllı tahta, konuşma becerisi, konuşma becerisi etkinlikleri, görüş inceleme.

INVESTIGATING INTERACTIVE WHITE BOARD SPEAKING SKILLS ACTIVITIES IN TURKISH LESSONS ACCORDING TO TEACHERS' AND STUDENTS' IDEAS

ABSTRACT

The purpose of this study is to investigate teachers' and students' ideas on speaking skills activities conducted by interactive white boards in Turkish lessons. The method of this study is exploratory case study. Interview forms have been used for collecting data and obtained data have been analyzed through descriptive analysis technique. The study group has consisted of 20 teachers and 100 students from four secondary schools in Muş city center. At the end of the study, it has been determined that teachers believe the use of interactive white board is beneficial and they have observed their students liked speaking skills activities and students have positive attitudes towards the use of interactive white board, also they consider that the performed speaking skills activities have contributed to their expressing themselves.

Key words: Interactive white board, speaking skills, speaking skills activities, analyzing view.

1.GİRİŞ

Günümüz dünyasında insanların birbirleri ile iletişim kurmaları son derece önem kazanmıştır. Özellikle gelişen teknoloji ve iletişim araçları insanların birbirleri ile iletişim kurabilmelerini kolay hâle getirmiştir. İletişim kişinin duygu ve düşüncelerini karşısındakilere yazı, konuşma, görsel araçlardan birini veya birkaçını kullanarak iletmesi olarak ifade edilebilir (Sillars, 1997: 1). Tanımdan da anlaşılacağı üzere birçok iletişim yolu ve şekli vardır ve öğrencilerin iletişim becerilerinin geliştirilmesinin, sosyal ve akademik hayatta başarılı olmalarında büyük rolü vardır.

İletişim türlerinden biri belki de en önemlisi konuşmadır. Konuşma birçok bilim insanı tarafından tanımlanmış yapılmış olan bir olgudur. Burns ve Joyce'a (1997) göre konuşma bilginin alınması, üretilmesi ve işlenmesi sürecini içeren interaktif bir anlam inşa etme sürecidir. Bu anlam inşa etme sürecinin etkili olabilmesi için konuşma eğitime önem verilmesi gerekir. Aktaş ve Gündüz'e (2004: 257) göre "doğru ve düzgün konuşma becerisi, konuşma eğitimi yapmak ve iyi konuşmaları örnek almakla kazanılır." Temizyürek'e göre ise (2004: 2773) konuşma becerisinin geliştirilmesinde uygulama yapma, model alma ve yaparak öğrenme hayati bir öneme sahiptir. Tüm bu görüşlerle birlikte günümüzde yaşanan teknolojik gelişmeler ve bunların eğitim ortamlarına yansımaları düşünüldüğünde konuşma becerisinin geliştirilmesinde pek çok farklı yöntem ve uygulamanın söz konusu olduğu bilinmektedir. Bu yöntem ve uygulamalardan en yaygın olanı ise eğitim teknolojisinin işe koşulmasıdır.

Eğitimde teknoloji kullanımı geçmişten günümüze var olagelmış bir durumdur. Eğitimde kullanılan teknolojik materyaller asırlar boyu çeşitli icat ve gelişmelerle değişmiş ve gelişmiştir. Teknoloji, öğretme ve öğrenme süreçlerini geniş müfredat alanlarında dönüştürebilen çok genel bir eğitim kaynağıdır (Crook, 1994). Eğitim teknolojisi mevcut teknolojik süreçlerin ve kaynakların yaratılması, kullanılması ve yönetilmesi ile öğrenmeyi kolaylaştırıcı ve performansın artırıcı çalışma ve etik uygulamalardır (Richey, 2008). Eğitim teknolojisinin öğretme ve öğrenme uygulamalarını geliştirebileceğine (Higgins, 2003) ve ideal bir öğrenme ortamı yaratabileceğine (Marshall, 2002) yönelik yaygın bir inanç vardır.

Ülkemizde teknolojinin öğrenme ortamlarında etkin olarak kullanılmasına yönelik farklı çalışma ve projeler gerçekleştirilmektedir. Bunlardan biri ve en kapsamlısı FATİH Projesi'dir. FATİH Projesi, eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak ve okullardaki teknolojiyi iyileştirmek amacıyla bilgisayar teknolojisi araçlarının öğrenme-öğretme sürecinde daha fazla duyu organına hitap edilecek şekilde derslerde etkin kullanımı için; okulöncesi, ilköğretim ile ortaöğretim düzeyindeki tüm okullarda 620.000 dersliğe dizüstü bilgisayar, projeksiyon cihazı ve internet altyapısı sağlamayı amaçlayan bir projedir. Bu proje kapsamında öğrenme ortamlarında kullanılacak olan materyallerden biri de akıllı tahtalardır.

Akıllı tahtaların derslerde kullanılması ile öğrencilerin ders içi performanslarının artacağı, öğrendiklerinin daha kalıcı olacağı; öğretmenlerin ise öğretim etkinliklerini daha kolay yapacakları, zamandan da tasarruf ederek daha verimli bir öğretim ortamı oluşturacakları düşünülmektedir (Çoklar ve Tercan, 2014; Gülcü, 2014). Konuyla ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında ise öğretmen ve öğrencilerin derslerde akıllı tahta kullanımını faydalı buldukları ve akıllı tahtalara karşı tutumlarının olumlu olduğu görülmektedir (Akgün ve Yücekaya, 2015, Saltan ve Arslan, 2013, Kennewell ve Morgan, 2003, Mathews-Aydınlı ve Elaziz, 2010, İşman, 2012). Fakat bununla birlikte öğretmenlerin akıllı tahtaları öğrencilere yeterince kullandırmadıkları, derslere uygun materyaller bulamadıkları ve akıllı tahta kullanımına yönelik yeterli bilgi ve beceriye sahip olmadıkları gibi bazı sorunların da yaşandığı görülmektedir (Bulut ve Koçoğlu, 2012, Türel, 2012). Yapılan bu çalışmada ise öğretmen ve öğrencilerin Türkçe derslerinde akıllı tahta ile yapılan konuşma becerisi etkinlikleriyle ilgili görüşleri incelenmeye çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda şu araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

1. Türkçe derslerinde akıllı tahta ile yapılan konuşma becerisi etkinlikleriyle ilgili öğretmen görüşleri nelerdir?
2. Türkçe derslerinde akıllı tahta ile yapılan konuşma becerisi etkinlikleriyle ilgili öğrenci görüşleri nelerdir?

2.YÖNTEM

Bu bölüm araştırma deseni, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi başlıklarından oluşmaktadır.

Araştırma Deseni

Araştırma keşfetmeye dayalı durum çalışması yöntemine uygun şekilde yürütülmüştür. Durum çalışması “nasıl” ve “niçin” sorularını temel alan, araştırmacının kontrol edemediği bir olgu ya da olayı derinliğine incelemesine olanak veren araştırma yöntemidir” (Yıldırım ve Şimşek 2008, 277). Çalışma iç içe geçmiş tek durum deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada akıllı tahta kullanımının öğrencilerin Türkçe konuşma becerilerinin geliştirilmesindeki rolünün belirlenmesi amacıyla öğrenci ve öğretmen görüşlerine dayalı üç yönlü bir durum analizi yapılmaktadır. Çalışmanın okullarda yapılabilmesi için gerekli izin Muş Alparslan Üniversitesi aracılığıyla Muş İl Millî Eğitim Müdürlüğünden alınmıştır. Bu izin vasıtası ile okullara gidilmiş, öğretmen ve öğrenci görüşme formları uygulanmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 Bahar Eğitim Öğretim Yılı'nda Muş Merkez ortaokullarından Türk Telekom Ortaokulu, 2071 Melik Şah Ortaokulu, Vali Adil Yazar Ortaokulu ve Fatih Ortaokulunda öğrenim gören yedi ve sekizinci sınıf öğrencileri, bu okulların Türkçe öğretmenleri oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılacak görüşme formlarında yer alacak soruların belirlenmesi için öncelikle literatür taraması yapılmıştır. Uzman görüşlerine de başvurularak her birinde 10 soru bulunan iki görüşme formunun taslağı oluşturulmuştur. Taslak formalar iki ölçme-değerlendirme, bir de Türkçe eğitimi alanında uzman öğretim üyesinin de görüşleri alınarak formlardaki soru sayıları altına indirilmiş ve görüşme formlarına son şekilleri verilmiştir.

Öğrenci ve öğretmenlere görüşme formları Türkçe derslerinde uygulanmıştır. Görüşme formları dağıtılmadan önce öğrenciler yapılan çalışmanın amacı konusunda bilgilendirilmiş dolduracakları bu formlara isim yazmak zorunda olmadıkları ve herhangi bir not karşılığının olmadığı hatırlatılmıştır. Öğrencilerin daha rahat bir ortamda formları doldurmaları için formları doldururken kendilerine sözsüz müzik dinletilmiştir. Öğretmen görüşme formları ise kendileriyle birebir görüşme yapılarak uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışma sonucunda elde edilen veriler betimsel analiz tekniğiyle çözümlenmiştir. Öğrenci ve öğretmen görüşme formlarından elde edilen benzer görüşler aynı tema başlığı altında kodlanmıştır. İlgili temanın daha açıklayıcı olması açısından gerekli görülen yerlerde birebir alıntılar yapılmıştır. Yapılan kodlama işlemi sonrasında

3.BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde öğretmen, öğrenci ve veli görüşme formlarından elde edilen veriler içerik analizi uygulanarak incelenmiş ve elde edilen bulgular frekans değerleri ile birlikte tablolştırılmıştır.

Öğretmen görüşme formlarından elde edilen bulgular:

Çalışmaya katılan öğretmenlere akıllı tahta kullanımının öğrencilerin derse katılımlarını nasıl etkilediği sorulmuş, öğretmenlerin cevapları analiz edilerek Tablo 1'de ifade edilmiştir.

Tablo 1. Akıllı tahta kullanımının öğrencilerin derse katılımlarını nasıl etkilediğiyle ilgili bulgular

Öğrenciler...	f
derse yönelik daha ilgililer.	8
derse katılmada daha istekliler.	7
derste daha dikkatli.	4
zamanı daha verimli kullanmaktadırlar.	3
üzerinde herhangi bir etkiye sahip değildir.	2

Tablo 1'e bakıldığında öğretmenlerin büyük çoğunluğunun akıllı tahta kullanımının öğrencilerin derse katılımlarında olumlu etkisi olduğuna dair görüş belirttikleri görülmektedir. Öğretmenler akıllı tahta etkinliklerinin uygulandığı derslerde öğrencilerin ilgilerinde artış olduğunu, derse katılmaya daha istekli olduklarını, derse yönelik dikkatlerini daha uzun süre devam ettirebildiklerini ifade etmişlerdir. Konuyla ilgili olarak olumlu görüş belirten Katılımcı Öğretmen (KÖ) 13 ve 15'in görüşleri şu şekildedir:

Akıllı tahta; kısa bir süre önce hayatımıza girmesine rağmen öğrencilerin ilgi odağı oldu. Öğrencilerdeki merak unsurunun bunda etkili olduğunu düşünmekteyim. Dersler daha eğlenceli işlenir oldu. Zamanı verimli kullanma olanağı sağladı. Az zamanda daha çok bilgiye ulaşma şansı yakaladık. Derse katılım eskiye nispeten arttı. (K 13)

Öğrenciler derse daha çok katılım göstermekte, bu da kendilerini ifade etmek için daha cesur davranmalarına vesile olmaktadır. (KÖ 15)

Konuyla ilgili olarak nötr görüş belirten KÖ 3 ise şu düşüncelerini ifade etmiştir:

Ben akıllı tahtanın kullanımıyla öğrencilerin derse katılımları arasında bir ilgi kuramıyorum. Öğrenci derse katılmak istemiyorsa akıllı tahta mı onu derse katacak? Akıllı tahtadaki etkinliklerle çalışma kitapları arasındaki fark sadece görselliktir. Bence daha nitelikli etkinlikler düşünülüp bunlar akıllı tahtalara aktarılmalıdır. (KÖ 3)

Akıllı tahta kullanımının öğrencilerin derse katılımlarını nasıl etkilediğiyle ilgili öğretmen görüşlerine bakıldığında genel olarak olumlu görüşe sahip oldukları; ayrıca öğrencilerin derse katılımlarındaki artışın konuşma becerilerini daha etkin bir şekilde kullanmalarına yardımcı olduğunu düşündükleri anlaşılmaktadır. Öğretmenlerden ikisi ise akıllı tahta etkinliklerinin öğrencilerin derse katılımlarında bir etkiye sahip olmadığını düşünmektedir.

Öğretmenlere öğrencilerin daha çok hangi akıllı tahta konuşma becerisi etkinliğine ilgi duydukları sorulmuş ve elde edilen veriler analiz edilerek Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğrencilerin daha çok hangi akıllı tahta konuşma becerisi etkinliğine ilgi duyduklarıyla ilgili bulgular

	f
Resim & Karikatür	10
Video	6
Animasyon filmler	4

Tablo 2 incelendiğinde öğretmenlerin konuşma becerisi etkinliklerinde kullandıkları resim ve karikatürlerin öğrencilerin ilgisini daha fazla çektiğini düşündükleri görülmektedir. Öğretmenlere göre bunun temel sebebi ise bu resim ve karikatürlerin ilgi çekici ve eğlenceli olmasıdır. Bu konuda (KÖ) 8'in görüşleri şu şekildedir:

Öğrenciler akıllı tahtadaki resimli etkinliklere daha çok ilgi duymakta ve derse isteyerek katılmaktadırlar. Resimlerle ilgili düşüncelerini dile getirirken oldukça eğleniyorlar. (K 8)

Tablo 2'ye bakıldığında öğretmenlerin üzerinde durdukları diğer akıllı tahta konuşma etkinliklerinin ise video, film ve animasyonlar aracılığı ile yapılan etkinlikler olduğu görülmektedir. Konuyla ilgili KÖ 15 ve KÖ 7'nin görüşleri şu şekildedir:

Video ya da animasyonlar güncel oldukları zaman, daha ilgi göstermektedirler (KÖ 15).

Daha çok animasyon film türü materyallerin etkili olduğunu düşünüyorum. Hem öğrencilerin ilgilerini çekmekte hem de onların eğlenmelerini sağlamakta. (KÖ 7)

Öğretmen Görüşme Formu'ndaki ikinci görüşme sorusuyla ilgili öğretmen görüşlerine bakıldığında öğretmenlere göre video ve animasyon türü etkinlikler güncel konularla ilgili olduğunda öğrenciler tarafından daha ilgi çekici bulunmaktadır.

Görüşme formunun üçüncü sorusunda öğretmenlere akıllı tahta ile hazırladıkları konuşma becerisi etkinliklerini kazanımları verme açısından yeterli görüp görmedikleri sorulmuş ve elde edilen veriler Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlere göre akıllı tahta ile hazırlanan konuşma etkinliklerinin kazanımları verme açısından yeterlilik durumu

<i>Akıllı tahta ile hazırlanan konuşma etkinlikleri...</i>	<i>f</i>
hem görsel hem işitsel zekâyı aynı anda çalıştırmaktadır.	16
zamandan tasarruf sağlamaktadır.	11
öğrencilerin ilgisini çekmektedir.	7
öğrenciler arasındaki etkileşimi artırmaktadır.	5
konuşma becerisi kazanımlarını vermede yetersizdir.	4

Tablo 3 incelendiğinde öğretmenlerin büyük çoğunluğunun akıllı tahta ile hazırlanan konuşma becerisi etkinliklerinin kazanımları verme açısından yeterli olduğunu düşündükleri görülmektedir. Öğretmenlere göre bu etkinlikler, hem görsel hem işitsel zekâyı aynı anda çalıştırdıkları, zaman tasarrufu sağladıkları ve ilgi çekici oldukları için kazanımları verme sürecini kolaylaştırmaktadır. Konuyla ilgili olarak K 18 ve K 11'in görüşleri şu şekildedir:

Evet, yeterli görüyorum. Öncelikle zamandan kazanıyorum. Birçok konuşma etkinliği yapma fırsatı elde ediyorum. Az zamanda daha çok öğrenci konuyla ilgili duygu ve düşüncelerini sınıf ortamında paylaşabiliyor. (KÖ 18)

Evet, yeterli görüyorum. Etkileşimli bir ortam olduğu için kazanımları daha kolay bir şekilde verebiliyoruz. (KÖ 11)

Tablo 3'e bakıldığında öğretmenlerin bir kısmının ise akıllı tahta ile hazırlanan konuşma etkinliklerinin kazanımları verme açısından yeterli olmadığını düşündükleri görülmektedir. Konuyla ilgili K 3 ve K 9'un görüşleri şu şekildedir:

Eğitimde daha çok görselliğe yer verildiğinden konuşma becerisi üzerindeki etkisinin az olduğunu düşünüyorum. (KÖ 3)

Kazanımları verme açısından konuşma etkinliklerinin yeterli olduğunu düşünmüyorum. Özellikle bazı sınıflarda dil bilgisi müfredatını yetiştirme endişesinden konuşma etkinliklerine ağırlık veremiyorum. (KÖ 9)

KÖ 3 ve K 9'a göre akıllı tahta etkinlikleri oldukça fazla zaman almakta, bu ise müfredatın yetiştirilmesini zorlaştırmaktadır.

Görüşme formunun dördüncü sorusunda akıllı tahta kullanımının öğretmenlerin konuşma becerisi etkinliklerini yapmalarını kolaylaştırıp kolaylaştırmadığı sorgulanmış, elde edilen veriler Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Akıllı tahta kullanımının öğretmenlerin konuşma becerisi etkinliklerini yapmalarına etkileri

<i>Akıllı tahtada yapılan etkinlikler....</i>	<i>f</i>
konuları somutlaştırmaktadır.	15
zamandan tasarruf edilmesini sağlamaktadır.	11
öğrenme içeriklerini zenginleştirmektedir.	7
öğrencilerin motivasyonlarını artırmaktadır.	6
tüm sınıfın etkinliklere etkin bir şekilde katılmasını sağlamaktadır.	3

Tablo 4'e bakıldığında öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun akıllı tahta kullanımının konuşma becerisi etkinliklerini yapmalarını kolaylaştırdığını düşündükleri görülmektedir. Öğretmenlere göre akıllı tahtada yapılan etkinlikler konuları somutlaştırmakta, zamandan tasarruf edilmesini sağlamakta, öğrenme içeriklerini zenginleştirmekte, öğrencilerin motivasyonlarını artırmakta, tüm sınıfın etkinliklere etkin bir şekilde katılmasını sağlamaktadır. Bununla ilgili KÖ 14'ün ve KÖ 16'nın görüşleri şu şekildedir:

Yaptığım çalışmaları kolaylaştırdığını düşünüyorum. Örneğin yedinci sınıflarda münazara yapmadan önce akıllı tahtadan bununla ilgili kısa münazara örnekleri izlettim. Burada öğrenciler birbirlerine karşı hangi konuşma kurallarına uymaları gerektiğini daha somut şekilde öğrendiler. (KÖ 14)

Akıllı tahta ile yapılan tüm etkinlikler gibi konuşma becerisi ile ilgili etkinlikleri yapmayı da kolaylaştırmıştır. Öğrencinin dikkatini çekme, motivasyonu dinamik tutma, sınıftaki tüm öğrencileri sürece dahil etme ve beklenen dönütleri alabilme hususlarında akıllı tahta kullanımı hem etkinliklerin yapımını kolaylaştırmakta hem de hedeflenen kazanımların verilmesinde fayda sağlamaktadır. (KÖ 16)

KÖ 14 ve KÖ 16'nın görüşlerinden de anlaşılacağı üzere öğretmenlere göre akıllı tahta ile yapılan konuşma becerisi etkinliklerinde öğrenciler sürece etkin bir şekilde katılarak konuşma becerisi kazanımları ile ilgili olarak da öğretmenlere etkin dönütler vermektedirler.

Görüşme formunun beşinci sorusunda öğretmenlerin konuşma becerisi etkinliklerinde eğlence faktörünü kullanıp kullanmadıkları sorgulanmış ve elde edilen veriler Tablo 5'te ifade edilmiştir.

Tablo 5. Konuşma etkinliklerinde eğlence faktörünün kullanılmasıyla ilgili bulgular

<i>Eğlence faktörünün kullanıldığı konuşma becerisi etkinlikleri...</i>	<i>f</i>
öğrencilerin daha rahat ve aktif olmalarını sağlamaktadır.	9
derslerin monoton geçmemesini sağlamaktadır.	7
öğrencilerin daha kalıcı öğrenmelerini sağlamaktadır.	4

Tablo 5 incelendiğinde öğretmenlerin konuşma etkinliklerinde eğlence faktörünü kullandıkları görülmektedir. Öğretmenlere göre eğlence faktörünün kullanıldığı konuşma becerisi etkinlikleri öğrencilerin daha rahat ve aktif olmalarını, derslerin monoton geçmemesini ve öğrencilerin daha kalıcı öğrenmelerini sağlamaktadır. Konuyla ilgili olarak KÖ 20'nin ve KÖ 11'in görüşleri şu şekildedir:

Konuşma etkinliklerinde eğlence faktörünü kullanmaya çalışıyorum. Dersler monoton geçmiyor. Öğrencilerin kaybolan ilgilerini canlı tutmayı başarabiliyorum. Eğlendikleri zaman daha mutlu olduklarını gözlemliyorum. Bu nedenle samimi bir ortam oluyor. (KÖ 20)

Kesinlikle kullanıyorum. Öğrencilerin en çok dikkatini çeken bölümlerden biri bu zaten. Daha öğretici olduğunu düşünüyorum. Öğrencilerden aldığım tepkilerde olumlu yönde. (KÖ 11)

Görüşme formunun altıncı sorusunda öğretmenlerin akıllı tahtada konuşma etkinliklerini hazırlarken veya uygularken karşılaştığınız güçlükler sorgulanmış ve elde edilen veriler Tablo 6'da gösterilmiştir:

Tablo 6. öğretmenlerin akıllı tahtada konuşma etkinliklerini hazırlarken veya uygularken karşılaştığınız güçlükler

	<i>f</i>
Akıllı tahtaya tam olarak hâkim değilim	6
Materyal bulma sıkıntısı yaşıyorum	5
Çok vakit alıyor	4
Karşılaştığım herhangi bir güçlük yok	3
Teknik aksaklıklar oluyor	2

Tablo 6 incelendiğinde öğretmenlerin akıllı tahtada konuşma becerisi etkinlikleri yaparken özellikle akıllı tahtaya hâkim olamama, bunun yanında teknik aksaklıklar yaşama gibi konular üzerinde durdukları anlaşılmaktadır. Konuyla ilgili olarak KÖ 1'in ve KÖ 2'nin görüşleri şu şekildedir:

Akıllı tahtayı tam olarak kullanamadığım için güçlükler yaşıyorum. Gerekli donanıma sahip değilim. (KÖ 2)

Teknik aksaklıklar yaşıyorum ve üstesinden gelemiyorum. Bununla ilgili hizmet içi eğitimler verilebilir. (KÖ 1)

Elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin yaşadıkları diğer sıkıntıların başında konuşma becerisi etkinliklerini hazırlarken materyal bulma sıkıntısı gelmektedir. Bunu materyal hazırlama sürecinin gereğinden fazla zaman alıyor olması takip etmektedir. Konuyla ilgili olarak K10 ve K 5'in görüşleri şu şekildedir:

Konuşma becerisiyle ilgili materyal sıkıntısı var. Çok fazla etkinlik bulamıyoruz. Video ve ses dosyalarıyla etkinlik yapmaya çalışıyoruz. (K10)

Evet, karşılaştığım güçlükler var. Akıllı tahta materyalleri hazırlamak için bir hayli vakit harcıyorum. Bunlar da birbirine benzer materyaller oluyor. Bu da öğrencilerin ilgisini çekmiyor. (K 5)

K10 ve K 5'in görüşlerine bakıldığında konuşma becerisi etkinlikleri hazırlanırken farklı türde materyallerin bulunamamasının, birbirine benzer etkinliklerin yapılmasına yol açtığı ve öğrencilerin derse yönelik ilgilerini çekmede zayıf kaldıkları anlaşılmaktadır.

Öğrenci görüşme formlarından elde edilen bulgular:

Öğrenci Görüşme Formu'nun birinci sorusunda öğrencilere akıllı tahta aracılığıyla yapılan konuşma etkinliklerinin kendilerini ifade etme konusunda onları nasıl etkilediği sorulmuş, elde edilen veriler analiz edilerek Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Akıllı tahta aracılığıyla yapılan konuşma etkinliklerinin öğrencilere kendilerini ifade etme konusundaki etkileri

<i>Akıllı tahtada yapılan konuşma etkinlikleri...</i>	<i>f</i>
utangaçlık duygusunu yenmemde yardımcı oldu.	75
derse katılımımı artırdı.	62
daha hızlı düşünmemi sağladı.	41
daha çok fikir üretmemi sağladı.	31
derste daha rahat hareket etmemi sağladı.	15
kendimi ifade etmemde etkili olmadı	9

Tablo 7 incelendiğinde öğrencilerin neredeyse tamamının akıllı tahta ile yapılan konuşma etkinliklerinin kendilerini ifade etmelerinde olumlu bir etkisi olduğunu düşündükleri anlaşılmaktadır. Öğrenciler bu etkinlikler sayesinde utangaçlıklarını yendiklerini, derslere katılımlarının arttığını, daha hızlı düşündüklerini, zihinlerinin daha çok fikir ürettiğini ve daha rahat olduklarını ifade etmişlerdir. Konuyla ilgili olarak Öğrenci Katılımcı ÖK 32'nin, ÖK 54'ün ve ÖK 76'nın görüşleri şu şekildedir:

Akıllı tahta konuşma etkinlikleri sayesinde kendimizi daha iyi daha güzel ifade edebiliyoruz. Akıllı tahtada görselleri gördüğümüzde aklımıza birçok fikir geliyor ve görüşlerimizi daha iyi bir şekilde ifade ediyoruz. (ÖK 32)

Bence bu etkinliklerin yardımı olmuştur, çünkü derslerde daha iyi iletişim kurabiliyorum. Böylelikle hocalarımla iletişim kurabiliyorum artık utanmıyorum. (ÖK 54)

Kendimi ifade etme konusunda beni iyi etkiliyor. Çünkü kendimi bazen hiç ifade edemiyordum, kelimeler boğazıma düğümleniyordu. Ama bu etkinliklerden sonra söylemek istediklerimi daha çabuk düşünüyorum ve daha çabuk dile getiriyorum. Bu daha iyi oldu. (ÖK 76)

Görüşme formunun ikinci sorusunda öğrencilere Konuşma becerisi üzerine hazırlanan akıllı tahta etkinliklerinden hangilerine ilgi duydukları sorulmuş, elde edilen veriler Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. İlgi duyulan konuşma becerisi üzerine hazırlanan akıllı tahta etkinlikleri

	<i>f</i>
Video	60
Resim & Karikatür	30
Dinleme metinleri	10

Tablo 8 incelendiğinde öğrencilerin yarısından fazlasının videoların kullanıldığı akıllı tahta konuşma becerisi etkinliklerine ilgi duydukları görülmektedir. Öğrenciler bu durumu videoların hem görsel hem de işitsel, daha açıklayıcı, dikkat çekici, eğlenceli olmaları ve kalıcı etki bırakmalarıyla açıklamaktadırlar. Bununla ilgili ÖK 12, ÖK 86 ve ÖK 23'ün görüşleri şu şekildedir:

Video çünkü daha kalıcı oluyor. Hoca soru sorduğunda hemen video aklıma geliyor ve bir şeyler söylüyorum. (K12)

Video çünkü hem sesli hem de görsel olduğu için dikkatimi çekiyor. (K86)

Videoya daha fazla ilgi duymaktayım çünkü eğlenirerek öğretiyor. (K 23)

Öğrencilerin dikkate değer bir kısmı ise resim ve karikatür kullanılan akıllı tahta konuşma becerisi etkinliklerine ilgi duyduklarını ifade etmiştir. Konuyla ilgili öğrenci görüşleri analiz edildiğinde ise öğrencilerin bu şekilde düşüncelerinin üzerine bu etkinlikler hakkında daha fazla yorum yapabilmelerinin, bunları daha ilgi çekici ve komik bulmalarının etkili olduğu anlaşılmıştır. Bununla ilgili ÖK 42'nin görüşleri şu şekildedir:

Resim ve karikatürleri daha çok seviyorum; çünkü bunlara baktığımızda birçok yorum ortaya çıkabiliyor. Hem bu etkinlikler çok komik. Ama videolarda ise ne anlatılıyorsa onu söylüyoruz. (K 42)

Öğrencilerin çok az bir kısmı ise daha kolay ve rahat bir ortamda yapılmasından dolayı dinleme metinlerinin yer aldığı akıllı tahta etkinliklerine ilgi duyduklarını belirtmişleridir.

Görüşme formunun üçüncü sorusunda öğrencilere akıllı tahta aracılığıyla yapılan konuşma etkinliklerinin kendilerini diğer derslerde ifade edebilmelerini nasıl etkilediği sorulmuş, elde edilen veriler analiz edilerek Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Akıllı tahta aracılığıyla yapılan konuşma etkinliklerinin öğrencilerin diğer derslerde kendilerini ifade etme becerilerine etkileri

<i>Akıllı tahtada yapılan konuşma etkinlikleri...</i>	<i>f</i>
kendimi daha rahat ifade etmemi sağladı.	62
öğrendiklerimi diğer derslerde de kullanabiliyorum.	29
kendimi ifade etmem üzerinde etkili olmadı.	16

Tablo 9'a bakıldığında öğrencilerin büyük bir kısmının akıllı tahta ile yapılan konuşma etkinliklerinin kendilerini diğer derslerde ifade etmelerini olumlu yönde etkilediğine dair bir kanaate sahip oldukları görülmektedir. Öğrenciler bu etkinlikler sayesinde kendilerini daha rahat ifade ettiklerini, öğrendiklerini diğer derslerde de kullandıklarını ifade etmişlerdir. Konuyla ilgili olarak ÖK 61 ve ÖK 94'ün görüşleri şu şekildedir:

Akıllı tahtada yapılan konuşma etkinlikleri sayesinde kendimi diğer derslerde daha rahat ifade edebiliyorum, fikirlerimi rahatlıkla dile getiriyorum. (ÖK 61)

Kendimi daha iyi ifade edebiliyorum. Bu etkinliklerde kullanılan kelimeleri diğer derslerde de kullanıyorum. Bu yüzden kendimi daha iyi ifade edebiliyorum. (ÖK 94)

Tablo 9'a bakıldığında bu etkinliklerin öğrencilerin kendilerini diğer derslerde ifade etmelerine katkı sağlamadığını düşünen öğrenci sayısının 16 olduğu görülmektedir. Bu öğrenciler, akıllı tahta ile yapılan etkinlikler olmasa bile kendilerini iyi ifade edebildiklerini düşünmektedir. Konuyla ilgili ÖK 17'nin görüşleri şu şekildedir:

Ben kendimi zaten her derste iyi ifade edebiliyorum. Bir katkısı olmadı. (K 17)

Görüşme formunun dördüncü sorusunda öğrencilere akıllı tahtada yapılan konuşma etkinliklerinin günlük hayatta kendilerini ifade etme becerilerine katkı sağlayıp sağlamadığı sorulmuş, elde edilen veriler analiz edilerek Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Akıllı tahtada yapılan konuşma etkinliklerinin günlük hayatta öğrencilerin kendilerini ifade etme becerilerine etkileri

<i>Akıllı tahtada yapılan konuşma etkinlikleri...</i>	<i>f</i>
kelime hazinemi zenginleştirdi.	51
ile öğrendiğim sözcükler günlük hayatla bağlantılıydı.	35
günlük hayatta kendimi ifade etme becerimi etkilemedi.	26

Tablo 10’a bakıldığında öğrencilerin büyük bir kısmının akıllı tahta konuşma etkinliklerinin gündelik hayatta kendilerini ifade etmelerine katkı sağladığını düşündükleri görülmektedir. Öğrenciler bu durumu akıllı tahta etkinlikleri sayesinde öğrendikleri kelimelerin kelime hazinelerini artırması ve bu etkinliklerde işlenen konuların gündelik hayatla bağlantılı olmasıyla açıklamışlardır. Konuyla ilgili olarak ÖK 6 ve ÖK 82’nin görüşleri şu şekildedir.

Zaten işlediğimiz konular gündelik hayatla bağlantılı olduğu için bu konulardan öğrendiklerimi gündelik hayatta da kullanabiliyorum. (K 6)

Sağlamaktadır, çünkü kelime hazinemiz gelişiyor. (K 82)

Bu etkinliklerin gündelik hayatta kendilerini ifade etmede bir katkısı olmadığını düşünen öğrenciler ise bunun temel nedeni olarak etkinliklerin az sayıda olması olarak görmektedir. Konuyla ilgili olarak ÖK 24’ün görüşleri şu şekildedir:

Hiçbir zaman etkilemedi çünkü akıllı tahtayı neredeyse ayda bir açıyoruz. (K 24)

Görüşme formunun beşinci sorusunda öğrencilere akıllı tahta kullanımının derse katılımlarını nasıl etkilediği sorulmuş ve elde edilen veriler Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11. Akıllı tahta kullanımının öğrencilerin derse katılımlarına etkisi

<i>Akıllı tahta etkinlikleri...</i>	<i>f</i>
dersleri eğlenceli kılmaktadır.	68
kendimi rahat hissettiriyor.	52
derse olan ilgili artırmaktadır.	36
motivasyonumu artırmaktadır.	21
derse katılmam üzerinde etkili değildir.	15

Tablo 11 incelendiğinde öğrencilerin büyük oranda akıllı tahta kullanımının derse katılımlarını olumlu yönde etkilediğini düşündükleri görülmektedir. Öğrenciler bu durumu akıllı tahta kullanımının; dersleri eğlenceli kılmasıyla, kendilerini rahat hissettirmesiyle, ilgilerini ve motivasyonlarını arttırmasıyla ilişkilendirmektedir. Bunun yanında yazı yazmak zorunda kalmamaları da derse katılımlarını olumlu yönde etkileyen bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Konuyla ilgili olarak ÖK 67’nin, ÖK 59 ve ÖK 10’un görüşleri şu şekildedir:

Olumlu etkilemektedir. Çünkü akıllı tahtalar gelmeden önce bir fotokopi kâğıdından işliyorduk dersleri ve çok sıkıcı oluyordu. Ama şimdi akıllı tahtalarla işliyoruz ve daha eğlenceli buluyorum dersleri ve herkes derse katılıyor. (ÖK 67)

Çok iyi etkilemekte çünkü kendimizi daha rahat hissediyoruz. Sanki sinemaya gitmiş gibi oluyoruz. Yazı yazmak zorunda da kalmıyoruz ve daha rahat konuşuyoruz ve derse daha çok katılıyor. (K 59)

Ders daha verimli geçiyor, herkes söz hakkı istiyor. Tabii akıllı tahta olunca herkes çok da konuşuyor. Herkese bir öz güven geliyor. Ben de derse çok katılıyorum. Ders çok eğlenceli geçiyor. Değişik videolar izletiyor öğretmenimiz.

Akıllı tahta kullanımının derse katılım üzerinde bir etkisinin olmadığını düşünen öğrencilere göre bunun temel nedeni, akıllı tahtaların az kullanılmasıdır. Konuyla ilgili olarak ÖK 63 şu şekilde düşünmektedir:

Sınıfımızda akıllı tahta var ama biz onu kullanmıyoruz. Yine derslerimizi çalışma kitaplarındaki etkinliklerden işliyoruz. Değişen bir şey yok yani. (ÖK 63)

Görüşme formunun altıncı sorusunda öğrencilere akıllı tahta ile yapılan etkinliklerin eğlenceli olup olmadığı sorulmuş ve elde edilen veriler analiz edilerek Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12. Akıllı tahta ile yapılan konuşma becerisi etkinliklerinin eğlenceli bulunma durumu

	<i>f</i>
Evet, eğlenceli buluyorum	92
Hayır, eğlenceli bulmuyorum	8

Tablo 12 incelendiğinde öğrencilerin neredeyse tamamının akıllı tahta ile yapılan konuşma becerisi etkinliklerini eğlenceli buldukları görülmektedir. Konuyla ilgili olarak ÖK 65, ÖK 25 ve ÖK 4’ün görüşleri şu şekildedir:

Evet, eğlenceli video, şarkı, resim ve benzeri şeyler izliyoruz ve çok eğleniyoruz. (K 65)

Ben çok eğlenceli buluyorum. Açılan videolarda bazen çok komik sözler oluyor, sınıfça çok gülüyoruz. (K 25)

Evet, eğlenceli buluyorum. Çünkü ses ve görüntü oluyor eskiden sadece sesliydi. (K 4)

ÖK 65, ÖK 25 ve ÖK 4’ün görüşlerine bakıldığında öğrencilerin bu etkinliklerde kullanılan video, resim, karikatürlerin eğlenceli olduğunu ifade ettikleri; ayrıca ses ve görüntünün aynı anda verilmesini eğlenceli bulduklarını belirttikleri anlaşılmaktadır.

4.SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmada öğrenci ve öğretmenlerin akıllı tahta ve akıllı tahtaya ile yapılan konuşma etkinliklerine ilişkin görüşleri sorulmuştur. Yapılan görüşmelerin analizi sonucu öğretmen ve öğrencilerin akıllı tahtaya ve akıllı tahta aracılığıyla yapılan konuşma etkinliklerine karşı olumlu görüşleri olduğu tespit edilmiştir. Analizler sonucu katılımcıların görüşleri altı ana tema altında toplanmıştır. Bu altı tema hazırlanan görüşme formlarının da temelini oluşturmuştur.

Bu temaların ilki akıllı tahta kullanımının öğrencilerin derse katılımlarıyla ilgili öğrenci ve öğretmen görüşleridir. Elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin tamamının öğrencilerin ise çok büyük bir kısmının akıllı tahta kullanımının derslere olan ilgiyi ve katılımı arttırdığını düşündükleri tespit edilmiştir. Benzer çalışmalarda da akıllı tahta kullanımının öğrencilerin derse katılımlarını, ilgilerini ve motivasyonlarını arttırdığı tespit edilmiştir (Kaya ve Aydın, 201; Polat ve Özcan, 2014).

Araştırmadan elde edilen temel bulgulardan diğerini öğrencilerin akıllı tahta ile yapılan konuşma etkinliklerinden hangilerine ilgi duydukları ile ilgili öğrenci ve öğretmen görüşleri

oluşturmuştur. Nitel verilerin sonuçlarına göre öğretmenlerin, öğrencilerin daha çok resim ve karikatür kullanılan etkinliklere ilgi duyduklarını gözlemledikleri tespit edilmiştir. Başka bir çalışmada ulaşılan karikatürlerin atasözü öğretiminde daha etkili olduğu sonucu bu tespiti destekler niteliktedir (Varışoğlu vd., 2014). Bu konuda öğrencilerin etkinliklerde resim ve karikatür kullanımını ilgi çekici bulmakla birlikte videoların kullanıldığı etkinliklere daha çok ilgi duydukları tespit edilmiştir.

Çalışmada ulaşılan temel bulgulardan bir diğeri ise öğretmenlerin yaptıkları konuşma etkinliklerinde eğlence faktörünü kullanmaları ve öğrencilerin bu etkinlikleri eğlenceli bulup bulmamaları temasıdır. Bulgulara göre öğretmenlerin çok büyük bir bölümünün etkinliklerde eğlence faktörünü kullandıkları görülmüştür. Buna paralel olarak araştırmaya katılan öğrencilerin neredeyse tamamının bu etkinlikleri eğlenceli buldukları tespit edilmiştir. Eğitimde eğlence faktörünün öğrenme sürecinde olumlu bir etkiye sahip olması, motivasyonu artırması ve stresi azaltması etkileri (Bassion ve Luckner, 1996) göz önüne alındığında araştırmanın bu sonucu önemli olarak görülmektedir.

Araştırmada ulaşılan sonuçlardan diğeri akıllı tahta ile yapılan konuşma etkinliklerinin öğrencilerin kendilerini ifade etmelerine olan etkisi ile ilgili öğretmen ve öğrenci görüşleridir. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğu bu etkinliklerin kendilerini hem Türkçe derslerinde hem diğers derslerinde hem de gündelik hayatta ifade etmelerine katkı sağladığını düşünmektedir. Öğrencilere göre bu etkinlikler kelime hazinelerini zenginleştirmekte, bu da yorum yapabilme kabiliyetlerini olumlu yönde etkilemektedir. Öğrencilerin kendilerini daha iyi ifade edebilmeleri için kelime hazinelerinin zenginleştirilmesi gerektiği (Özbay ve Melanlıoğlu, 2008) göz önünde bulundurulduğunda akıllı tahtada yapılan konuşma becerisi etkinliklerinin öğrenci açısından etkisi daha iyi anlaşılmaktadır. Anlama ve anlatma dil becerilerinde kelime hazinesinin önemli bir yere sahip olması bu sonucu daha anlamlı kılmaktadır (Karatay, 2007).

Çalışmanın diğers bir bulgusuna göre araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamı akıllı tahtanın konuşma etkinliklerini yapmalarını kolaylaştırdığını ve zamanı daha iyi kullanabilmelerine yardımcı olduğunu düşünmektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin, bu etkinlikleri yaparken akıllı tahtaya tam olarak hâkim olamadıkları ve teknik aksaklıklardan ötürü zorluklar yaşadıkları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin akıllı tahta kullanımında yeterli bilgiye ve tecrübeye sahip olmadıkları ve çeşitli eğitimlere ihtiyaç duydukları akıllı tahta kullanımı ile ilgili üzerinde durulması gereken önemli bir husustur (Altın ve Kalelioğlu, 2015; İşman vd., 2012; Manny-İlkan vd., 2011). Ayrıca elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin bu etkinliklerin hazırlanma sürecinde materyal bulmakta sıkıntı yaşadıkları ve bu süreçte çok zaman harcamaktan yakındıkları görülmüştür. Benzer bir çalışmada da öğretmenlerin aynı sorunlardan şikâyetçi oldukları görülmektedir (Keser ve Çetinkaya, 2013).

5. KAYNAKÇA

Bassion, C. and Luckner, J. (1996). Fun in learning: The pedagogical role of fun in adventure education perspectives. *Journal of Experiential Education*, 19(2), 108.

Crook, C. (1994). *Computers and the collaborative experience of learning*. London: Routledge.

Çongur, H. R. (1995). Söz sanatı (I). *TÖMER Dil Dergisi*, 28.

Higgins, S. (2003), *Partez-Vous Mathematics? In Enhancing primary mathematics teaching and learning*, Thompson I. Buckingham: Open University press.

Karatay, H. (2007). Kelime öğretimi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1).

Marshall, D. (2002), *Learning with Technology: Evidence that technology can and does support learning*, San Diego CA: Cable in classroom

Özbay, M. ve Melanlıoğlu, D. (2008). Türkçe eğitiminde kelime hazinesinin önemi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1).

Polat, S. ve Özcan, A. (2014). Akıllı tahta kullanımıyla ilgili sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(2), 439-455.

Rıza, E. T. (2003). *Eğitim teknolojisi uygulamaları ve materyal geliştirme*. İzmir: Anadolu Matbaası.

Richey, R.C. (2008). Reflections on the 2008 AECT definitions of the field, *TechTrends*, 52(1), 24-25.

Sillars, S. (1997). *İletişim*. (Çev. Nüzhet Akın). İstanbul: MEB Yayınları.

Şeref, İ., Varışoğlu, B., Gedik, M. ve Yılmaz, İ. (2014). Deyim ve atasözlerinin öğretilmesinde görsel bir araç olarak karikatürlerin başarıya etkisi. *Journal of Black Sea Studies*, 41.

Temizyürek, F, (2004). Türkçe öğretiminde konuşma eğitiminin yeri ve önemi. XII. *Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sunulan bildiri*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (7. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.